

FORSLAG: GAMUT: utredning av organiseringsmodell for forskningssenteret

Innledning.

GAMUT har siden 1. januar 2013 vært organisert som et formalisert tvillingsenter forankret i UiB og Uni- (fra 2018, Norce). Tvillingsenteret samler fagmiljøet av ansatte innen fagområdet musikkterapi ved Griegakademiet, og forskere innen fagfeltet ansatt i Uni-Research Helse. Griegakademiet har ansvar for studieprogrammet Integrert master i musikkterapi som per i dag har 14 studieplasser, til sammen 70 studenter. UiB aktiviteten i forskningssenteret har per i dag status som en forskningsgruppe ved instituttet. Styringsgruppen for GAMUT har gitt råd om å utredning av en endret status og organisering av GAMUT fra institutt til fakultetsnivå, for deretter å utforske mulighetene for å etablere senteret som et tverrfakultært senter (GAMUT sak 03/17, og sak 01/18). Griegakademiet – Institutt for musikk har fått forespørsel om å vurdere en slik endring i status for senteret i brev datert 16.juni. 2017.

Instituttrådet på Griegakademiet behandlet dette 14.09.2017 (sak 17/17), med vedtak om at: «Instituttrådet støtter anbefalingen om at mulighetene for et fakultært eller tverrfakultært senter utredes, og ønsker at både institutt og fakultet er involvert i prosessen». Fagmiljøet i musikkterapi, ved ledergruppen for GAMUT har også sendt en uttalelse datert 07.12.2017 der de oppfordre til å etablere GAMUT på fakultetsnivå, og spør om en utredning av dette og mulighetene for et tverrfakultært senter. Med bakgrunn i Instituttrådsvedtak og tilråding fra styringsgruppen i GAMUT har Instituttleder ved Griegakademiet – institutt for musikk har i et notat 21.01. 2018 foreslått en slik utredning.

Utredning av ulike organiseringsmodeller for GAMUT er aktualisert av at nåværende periode for styringsgruppe og leder for GAMUT går ut, og at både UiB strukturer (ved etableringen av KMD) og Uni-Research strukturer (ved etableringen av Norce) er endret. Behovet for en utredning er knyttet til økonomiske begrensninger på instituttets driftsbudsjett for å dekke egenandeler i prosjekter, til muligheten for å bidra med støtte til lederressurs, støtte til drift av tidsskrift, faglige konferanser og annet. En eventuell økning i BOA aktivitet i fagmiljøet forutsetter bruk av strategiske midler fra KMD. Det har også vært en ubalanse mellom nivåer i representasjon fra UiB versus Uni Research i styringsgruppen, der UiB ikke har vært representert med fakultetsnivået i styringsgruppen. Fakultetet har allerede besluttet å styrke økonomien for GAMUT gjennom bidrag til lederressurs (fakultetsstyresak 56/17 og med bidrag til Polyfon kunnskapsklynge). Med tildelingen til økt ressurs til ledelse for GAMUT er det også behov for en klargjøring av ansvarsfordeling og linjer relatert til personalansvar, faglig ledelse, og administrative tjenester.

Bakgrunn:

Organiseringen som et tvillingsenter gir musikkterapi miljøet i Bergen volum og faglig styrke. Dette har bidratt til å gjøre fagmiljøet anerkjent internasjonalt. Totalt teller GAMUT rundt 20 forskere, UiB-delen teller 7,5 faste stillinger med forskningstid (medregnet en

stilling under tilsetting), en stipendiat finansiert av UiB og en eksterntfinansiert stipendiat. I tillegg kommer undervisningsdeltidsstillinger (bistillinger 0,5 og deltid 0,5 stilling). Totalt har fagmiljøet 4 professorer (3 i UiB og 1 i Uni). Fagmiljøet står for forskning som både er kvantitativ, kvalitativ og arts based¹. Denne kombinasjonen ble understreket i en NFR evaluering (2011) som en stor styrke ved fagmiljøet. Fagmiljøet samlet har høy forskningsaktivitet, betydelig eksternt finansiering, omfattende internasjonalt nettverk, god resultatuttelling på publisering, og er faglig ansvarlig for utgivelse av to internasjonale vitenskapelige tidsskrift (Nordic Journal of Music Therapy og Voices: A World Forum for Music Therapy <https://www.voices.no/index.php/voices>). Nordic Journal of Music Therapy regnes som et av de to beste internasjonale fagtidsskriftene innenfor musikkterapifeltet.

GAMUT genererer per i dag en betydelig BOA aktivitet. Av senterets UiB prosjekt portefølje er det særskilt kunnskapsklyngen POLYFON som regnes som BOA aktivitet. Et nytt Uni-Research Helse prosjekt LongStep vil også gi BOA inntekter til UiB.

Inntjening	UiB	Uni	GAMUT totalt
2015	2 047 741	6 993 834	9 041 575
2016	2 405 770	5 665 200	8 070 970
2017	1 956 269	?	Stipulert (mill)
2018 prognose	3 mill	7 mill	Prognose 10 mill

Fagmiljøet kan også dokumentere «societal impact». Forskning fra fagmiljøet i GAMUT er for eksempel helt sentralt i evidensgrunnlaget lagt til grunn for helsedirektoratets behandlingsretningslinjer innen psykisk helse og rus. UiB-forskningen har i særlig grad vært fokusert om teoriutvikling og kvalitativ forskning, med særlig internasjonal tyngde knyttet til samfunnsmusikkterapi, ressursorientert musikkterapi, recovery tradisjon og brukerperspektiver, og kritiske perspektiv. I økende grad har også flere UiB forskere kompetanse innenfor effektforskning.

Både for institutt og fakultet er GAMUT et svært viktig fagmiljø. Fagmiljøet i GAMUT har store potensialer relatert til å kunne øke BOA inntekter ytterligere. Fagmiljøet, med sin faglige bredde og kompetanse innenfor et bredt spekter av vitenskapelige forskningstradisjoner, er også strategisk viktig for å videreutvikle det tverrfaglige musikkfeltet (til Griegakademiet). Fagmiljøet er strategisk viktig for å skape bredde i KMD's forskningsaktivitet, kommunikasjon mellom vitenskapelige og kunstneriske forskningstradisjoner, og for å utvikle KMD sin virksomhet knyttet til deltagende og inkluderende kunstpraksiser. Fagmiljøet vil også kunne spille en viktig rolle for tverrfaglig samarbeid med øvrige fakultet ved UiB, spesielt relatert til UiBs strategiske satsning på helse.

¹ Arts based research anvender kunstuttrykk i ulike deler av forskningsprosessen, men skiller seg likevel fra KU

Modell for ny organisering basert på nåværende virksomhet

Styringsgruppen i GAMUT (GAMUT sak 03/17, og sak 01/18) har drøftet fire ulike modeller for organisering av senteret,

1. Tverrfakultært senter
2. Senter på fakultetsnivå
3. GAMUT under GA (dagens modell)
4. Avvikling av GAMUT som tvillingsenter

Styrking av GAMUT som forskningscenter er et anliggende for både institutt og fakultet. En god modell for organisering av senteret handler om å skape rammer for virksomheten som skaper en god faglig forankring med muligheter for tverrfaglig samarbeid, forutsigbare økonomiske rammer, og gode og klare strukturer i organiseringen av senteret. For å lykkes med å styrke GAMUT er det også viktig å etablere rammer som gir muligheter for at senteret også er en integrert del av, og bidrar til den faglige konteksten det står i, slik at senteret og dets faglige virksomhet ikke blir sårbart.

Faglig forankring: Tvillingscenterstrukturen skaper et godt utgangspunkt for GAMUT sitt musikkterapifaglige ståsted med god forankring både i et helsefaglig og et flerfaglig og musikkfaglig forskingsmiljø. Dette er en forankring som gir senteret en helt nødvendig tverrfaglig basis. Fortsatt forankring i det flerfaglige musikkfagmiljøet som Griegakademiet representerer vurderes som viktig for stabiliteten i forskningscenteret. Dette gir også gode rammer for studieprogram og muligheter for forskeropplæring i Grieg Research School (GRS). GAMUT styrker også Griegakademiet ved å skape bredde i instituttets faglige orientering, praksiser og forskning.

Økonomiske rammer: GAMUT sin virksomhet er voksende og det er utfordrende for et lite institutt å ha et strategisk handlingsrom som er stort nok for et fagmiljø med ambisjoner om rask vekst, blant annet ved å kunne sikre egenfinansiering ved økt BOA aktivitet. KMD legger opp til å ha strategiske midler til rådighet for å legge til rette for økt BOA aktivitet, og satser på insentiver som bør skape gode økonomiske muligheter. Eksempler på tiltak er frikjøp til å skrive større BOA- søknader, og invitere samarbeidspartnere til workshop og søknadsskriving.

Strukturer, linjer og organisasjon: Sentrene på UiB har ulike typer organisering, strukturer og linjer. Nåværende universitetsledelse har vært opptatt av faglig forankring av sentre, og at også de tverrfaglige satsingene skal ligge i linjen. Det er ikke gitt at organisering innenfor eller utenfor en instituttstruktur er avgjørende for hverken ambisjonsnivå eller sentrenes faglige resultater. Ved etableringen av et tvillingscenter er allerede GAMUT, i likhet med de øvrige sentrene på UiB, en organisasjon som i større eller mindre grad bryter med den ellers klare institutt- og fakultetsstrukturen.

I forslag til organisering har fakultetsledelsen vektlagt betydningen av fakultets deltakelse i strategiutvikling og beslutningsprosesser, muligheter for økonomisk støtte gjennom økt BOA aktivitet, klarhet i strukturer, ansvarsfordeling og linjer i beslutningsprosesser og ledelse. To premiss er lagt til grunn for de foreslåtte modellene under: 1) at utdanningstilbud skal legges til institutter, da fakultetsnivået ikke er å regne som fagmiljø og ikke skal drive undervisning, og 2) at eventuelt personalansvar for en forskergruppe forutsetter en ansatt leder.

Sammensetning av styringsgruppen i ny modell

Nåværende modell			Ny modell		
UiB	Uni	Ekstern	UiB	Uni	Ekstern
Viserektor	Administrerende direktør		Dekan		
Instituttleder	Forskningsdirektør Uni-Research Helse		Instituttleder		

Med den nåværende modellen var det en opplevd skjevhet i representasjonen fra UiB og fra Uni. Representasjonen ved viserektor og instituttleder første også til et brudd i beslutningslinjene i UiB systemet, der fakultetsnivået som det strategiske leddet ble utelatt. I forslaget til den nye modellen er dette foreslått rettet opp ved at viserektor erstattes med dekan. Slik får senteret nå en tydeligere forankring på fakultetet. Fakultetet vil være involvert i beslutningsprosesser og i senterets strategiske prioriteringer ved at dekan (vara: prodekan) går inn i styringsgruppen for GAMUT. Dekan vill utnevne leder for GAMUT i samråd med instituttleder, noe som er helt avgjørende når fakultetet bidrar med ressurs til ledelse av GAMUT (Jfr styrevedtak 56/17). Styringsgruppens leder bør være dekan, eller tilsvarende leder fra Uni.

Administrative ressurser

I etableringen av KMD ble det valgt en sentralisert modell for bemanningsplanen av de administrative tjenestene. Det innebærer at økonomi og HR er sentralisert til sentralavdelingene ved UiB, som skal bistå fakultetsleddet og fagmiljøene på de tre instituttene innen HR og økonomi. Tjenestene er regulert i egne serviceavtaler. Seksjon for støtte til utdanning og forskning er lagt til fakultetsnivået og under fakultetsdirektørens linje, sammen med verkstedsfunksjonene. Modellen skal evalueres allerede etter to år, da dette er en helt ny modell for administrasjon ved UiB. Uavhengig av hvilken modell som velges for et forskningssenter som GAMUT, skal denne fellesadministrasjonen bistå fagmiljø og forskningssenter. Også Forskningsadministrativ avdeling sentralt på UiB skal bistå GAMUT, helt uavhengig av organisering, i større søknadsprosesser som f. eks fremtidige EU- søknader. De administrative resursene som er øremerket GAMUT, er i dag finansiert eksternt av tildeling til Polyfon. I Polyfon sitt årsregnskap er det lagt inn i overkant av 530 000 til admin koordinering

Faglig forankring.

Med denne modellen foreslås en fortsatt forankring av senteret på Griegakademiet ved at det faglige ansvaret, inkludert personalansvar og økonomiansvar vil ligge på instituttet. Når et slikt helhetlig faglig ansvar foreslås lagt til instituttet er dette for å sikre klare faglige linjer relatert til ansvar for både forskningsfelt og utdanning. Det er viktig at et ambisiøst forskningssenter er integrert i et større fagmiljø som et institutt. Fakultetsnivået er et administrativt og strategisk ledelsesnivå, og ikke et fagmiljø slik instituttene er. Senterets tilhørighet til GA er viktig for flerfagligheten innen musikk som Griegakademiet representerer.

Mulige fremtidige modeller:

GAMUT som et tverrfakultært senter:

En slik etablering vil kreve innsats og involvering fra flere fakultet ved UiB.

Et tverrfakultært senter kan/bør ha følgende strukturer:

- Formalisert involvering og økonomisk bidrag gjennom grunnbevilgning fra flere fakultet
- Ansatt senterleder med økonomiansvar og personalansvar
- Ansvar for utdanningen ligger på instituttet

Dette er en modell som kan være ønskelig på sikt gitt at flere fakulteter forplikter seg faglig og økonomisk. En slik modell kan bli aktuell dersom det blir mer omfattende forskningssamarbeid med fagmiljø ved andre fakultet, der den tverrfaglige prosjektporteføljen ved GAMUT øker. Det er imidlertid flere utfordringer ved en slik løsning, blant annet relatert til mulige interessekonflikter mellom forskning og utdanning. I tverrfakultære strukturer ligger imidlertid også en potensiell sårbarhet der senteret blir avhengig av kontinuerlig prioritering fra andre fakulteter.

Etablering av et eget institutt for musikkterapi og musikkvitenskap

Ideen om etablering av et eget institutt for de vitenskapelige musikkfagene som i dag er lokalisert i GA ble drøftet av prosjektgruppen som arbeidet med etableringen av KMD. For KMD vil rigging av et nytt institutt også innebære økte kostnader blant annet for en instituttlederstilling og lederressurser for ledergruppe. Om en slik struktur som et eget institutt ville gi større utviklingspotensialer for forskningssenteret GAMUT er ikke åpenbart, og måtte vurderes nærmere. Musikkterapi og musikkvitenskap har per i dag samlet 11,5 årsverk (musikkterapi 7,5+1, musikkvitenskap 3) pluss stipendiater. Studieprogrammene i musikkterapi og musikkvitenskap er til sammen dimensjonert for 106 studenter (med 14 studieplasser for (5-årig) integrert master i musikkterapi og 12 studieplasser for BA i musikkvitenskap. Det er søkt om nye studieplasser både for musikkterapi og musikkvitenskap, noe som kan føre til vekst i antall studenter og ansatte. Å etablere en egen

enhet basert på dagens årsverk er lite hensiktsmessig, og vil heller ikke være tilstrekkelig til å fylle de ulike roller som vil være påkrevd i etablering av et eget institutt.

Etablering av et eget institutt for de vitenskapelige fagområdene kunne på den ene siden bidra til å synliggjøre vitenskapsfagene og forenkle strukturer knyttet til KU versus vitenskapelige forskningsaktiviteter. På den andre siden kunne det medføre mindre interaksjon på tvers av forskningstradisjoner (KU og vitenskapelige) og være til hinder for samarbeid på tvers av musikkfagene. En slik løsning kan være mer relevant å vurdere hvis studietilbudet i musikkvitenskap kan styrkes med nye studieplasser slik at et masterprogram kan reetableres, for mere likevekt mellom de to fagmiljøene. Det forutsetter og at begge fagmiljøene får et større antall studenter og ansatte. Samlokalisering med Griegakademiet for fleksibel bruk av instrumenter og rom, og for fortsatt utvikling av det tverrfaglige musikkfeltet vil være en nødvendig forutsetning.

Anbefaling.

Fakultetet ser GAMUT som et svært viktig og voksende fagområde, som vil være viktig for fakultetets fremtidige satsing. Fakultetsledelsen vurderer likevel ikke behov for store organisatoriske endringer, slik situasjonen er i dag. Vi foreslår derfor en modell som gir bedre utviklingsmuligheter og som kan fungere som et mellomsteg frem mot et eventuelt tverrfakultært senter eller instituttdannelse. Fakultetet bidrar økonomisk og dekan involveres i styringsgruppen og oppnevner GAMUT-leder i samråd med instituttleder. Fakultetet skal sikre personaloppfølging og administrative støttefunksjoner for GAMUT. Dette er tilsvarende løsning som er valgt for tvillingsenteret som er lokalisert på Institutt for Biologi.

Notat 08.03.18 SYMY